

JAARVERSLAG

NATURE FOR HEALTH 2023

1. Inleiding / overzicht

Natuur en gezondheid verbinden voor kwaliteit van leven van mens en natuur. Dit is waar Nature For Health (NFH) voor staat. Van lokaal tot internationaal niveau wordt in toenemende mate het belang van natuur voor de gezondheid herkend en erkend. NFH is in toenemende mate op al deze niveaus betrokken. Dat maakt ons werkveld complex, maar ook interessant.

Steeds duidelijker wordt het dat – vanuit onze visie - verbindingen leggen tussen alle geografische niveaus en tussen alle sectoren, instellingen en organisaties betrokken bij gezondheid en leefomgeving de natuurlijke niche is van Nature For Health.

Erg belangrijk is dat de aandacht voor de leefomgeving ook steeds meer zichtbaar is bij een groeiend aantal gezondheidsinstellingen, zoals ziekenhuizen, GGZ-instellingen en zorghuizen. 2022 was het jaar waarin de Groene GGZ formeel van start ging, met een belangrijke rol van Nature For Health samen met IVN Natuureducatie.

2023 was ook het jaar dat Natuur op Recept, vooral bij huisartsenpraktijken en fysiotherapiepraktijken, steeds meer aandacht kreeg.

De bovengenoemde onderwerpen kwamen ook aan de orde in de Agenda Natuurinclusief 2.0, waarin voor de eerste keer een domein Gezondheid was opgenomen. In dat domein staat wederkerigheid centraal: elke investering in de natuur is een investering in onze gezondheid en investeringen in de gezondheidssector zouden moeten bijdragen aan de vitaliteit van de natuur.

Op bestuursniveau waren er enige wijzigingen omdat Sabine Pinedo afscheid nam als voorzitter van de NFH Council. Arjan Berkhuis nam deze functie over.

2. NFH thema's

Ook in 2023 bleef NFH zich richten op projectuitvoering binnen de volgende thema's:

Helend Landschap

Gezonde Groene Leefomgeving

Natuurlijk Gezonder

Wel werd besloten in de NFH Council om deze thema's te herijken in het kader van de discussie over de nieuwe Midterm-Strategie 2024 – 2028. In de tussentijd is geldigheidsduur van de de Midterm Strategie 2019 – 2022 door de NFH Council verlengd tot eind 2024.

In het thema **Helend Landschap** gaat het om de positieve effecten van natuur en landschap op mens en samenleving. De coronacrisis heeft ons laten zien dat de fysieke en mentale gezondheid van mens en natuur onlosmakelijk verbonden zijn: geen gezonde mens zonder een gezonde aarde. We kennen allemaal de helende werking van bijvoorbeeld zee en bergen. Maar dicht bij huis vinden we ook landschappen die helpen ontspannen en zorgen los te laten. Van “microlandschappen” zoals je eigen tuin tot nationale parken. In het kader van dit thema worden activiteiten op het vlak van helende landschappen en “healing environments” uitgevoerd, waarbij aandacht aan de balans tussen mens en natuur wordt gegeven.

In het thema **Gezonde Groene Leefomgeving** gaat het over groen/natuur in de directe leefomgeving van mensen, met impact op het leven van de mensen die er wonen of passeren. Het gaat hier om te bewegen, verbindingen aan te gaan met de mensen die dichtbij leven, elkaar te helpen, samen zorgen voor en oogsten van het groen in de buurt. Bijv: natuurlijke speelplekken zetten aan tot ander gedrag van kinderen (bijv. op groene schoolpleinen). Een eigen levende tuin draagt bij aan ontspanning van mensen. Tuinen rond werkplekken kunnen fungeren als oplaadplekken (stressherstel en focusherstel), ontmoetingsplekken, stimuleren creativiteit, en dragen bij aan vitalere werknemers. Groene tuinen en plekken in en rond gezondheidsinstellingen helpen mensen te ontspannen en dragen bij aan een beter werk- en behandelingsklimaat. Op wijk – en stedelijk niveau liggen er nog vele uitdagingen op het gebied van gezonde leefomgeving – en biodiversiteit.

In het thema **Natuurlijk Gezonder** staat centraal het integreren van natuur en haar positieve effecten in het dagelijks leven ten behoeve van positieve gezondheid in het algemeen. Tevens staat centraal het integreren van natuur/groen in de gezondheidszorg, vanuit het concept van positieve gezondheid. In het bijzonder wordt aandacht geschonken aan mentale gezondheid van jongeren en oudere mensen, inclusief de integratie van natuur in de geestelijke gezondheidszorg, de zorg voor de jeugd, en de ouderenzorg.

Naast deze thema's kreeg de **NHF community-vorming** in 2023 opnieuw de nodige aandacht. In dit jaarverslag vertellen we daar meer over.

3. Projecten en initiatieven

In onderstaand overzicht beschrijven we een aantal van onze projecten en initiatieven die in 2022 werden ontwikkeld, uitgevoerd of geëvalueerd. We streven daarbij overigens niet naar volledigheid.

Helend Landschap

Projecten & initiatieven

➤ Natuur op Recept

We zijn gewend om van de dokter medicijnen voorgeschreven te krijgen. En soms rust of meer beweging, of een dieetvoorschrift.

Maar natuur wordt nog niet vaak voorgeschreven door de eerste lijn. NFH, in partnerschap met IVN, vindt het hoog tijd dat hier verandering in komt en lanceerde op 17 februari 2021 de website

Natuur op Recept. www.natuuroprecept.nl. In 2023 was

er veel aandacht in de zorg en ook de media voor natuur op recept. Het thema werd ook als prioritaire actie opgenomen in de Agenda Natuurinclusief 2.0.

De website is een rijke bron aan kennis op het gebied van natuur op recept, zowel voor de gezondheidszorg als mensen die geïnteresseerd zijn om natuur meer te betrekken bij het gezond worden of gezond blijven. De website is ontwikkeld door een NFH team, waarbij we hier vooral Prof. Dr. Agnes van den Berg en Tjisse Brookman willen noemen voor hun grote bijdrage.

De reacties op de website waren bijzonder positief en ook in 2023 kreeg NFH vele verzoeken om samenwerking, vooral van groene zorgverleners, maar ook een groeiend aantal huisartsen. Nature For Health heeft de nodige adviezen gegeven aan groene zorgverleners, wandel- en natuurcoaches en ook zorgverleners uit de eerste lijn.

Tevens is begin 2023 een vervolg gegeven aan Natuur op Recept Reeshof – als onderdeel van het project Gezonde Groene Wijk Reeshof. Dit vervolgproject werd financieel ondersteund door de gemeente Tilburg en door een aantal lokale en regionale partners.

Verkenningen vonden plaatsen tussen Nature For Health, Alles is Gezondheid en IVN – Natuureducatie, over samenwerking in het kader van Natuur op Recept. Midden 2023 resulteerde dat in een besluit om nauw samen te werken, mede in het kader van de Agenda Natuurinclusief 2.0.

Het project 'Natuur op Recept' heeft gezorgd voor een nauwe samenwerking met Gezond Natuur Wandelen.

(<https://www.gezondnatuurwandelen.nl/>).

Helend Landschap Ameland – Bloom Healthy Life

Het eiland Ameland is een andere 'green & healthy destination'. Op 4 juni 2021 ondertekende Bloom Healthy Life – Ameland en NFH een samenwerkingsovereenkomst, gericht op het helpen creëren van duurzaam, natuurgerichte zorg en zorgtoerisme op het Waddeneiland Ameland.

De focus van de overeenkomst is: "Vakantie vieren en vitaler worden op Ameland – Plezier beleven aan een gezonder leven". Bloom Healthy Life (BHL) biedt op Ameland vitaliteitsprogramma's in een ambulante residentiële setting en binnen het eigen zorgnetwerk. Bloom Healthy Life en NFH wisselen in het kader van de samenwerking visies, ervaringen en kennis uit, mede over de vernieuwende kanten van het Bloom Healthy Life-initiatief. Voor meer info, zie <https://www.bloomhealthylife.com/>

Gezonde Groene Leefomgeving

Projecten & initiatieven

➤ NFH Programma Gezonde Groene Wijken met Gezonde Groene Wijk Reeshof (Tilburg)

Het onderwerp Gezonde Groene Wijken trekt steeds meer aandacht van gemeenten en organisaties, en verwacht wordt dat meer wijkprojecten in andere gemeenten zullen worden ontwikkeld en uitgevoerd. Het NFH Programma is in 2023 actief verder uitgevoerd, vooral via het pilot project Gezonde Groene Wijk Reeshof - Tilburg, fase 2.

Het project, gecoördineerd door NFH-er Paul van der Velden i.s.m. Rob Wolters, werd in 2023 voorgezet, onder meer met natuurlijke ontmoetingen (Natuur op Recept). Onder begeleiding maken

de deelnemers een wandeling door het bos en doen daar allerlei mentale – en fysieke oefeningen, passend bij hun fysieke – en geestelijke vermogen.

Na een rustige start nam het aantal deelnemers steeds meer toe. Het project loopt in ieder geval door tot eind 2024.

Ook is NFH betrokken bij participatietuin Den Rijacker in Tilburg. Een wijktuin die zich steeds verder ontwikkelt en waarbij mensen uit de wijk welkom zijn om mee te doen op vaste momenten in de wijk. De elementen natuur beleven, duurzaamheid & biodiversiteit, meehelpen en sociale contacten komen hierbij goed naar voren.

Natuurlijk Gezonder

Projecten & initiatieven:

➤ De Groene GGZ – vergroening van de geestelijke gezondheidszorg

In 2020 hebben NFH en IVN de handen ineengeslagen voor het bevorderen van de vergroening van de geestelijke gezondheidszorg in Nederland. Hiervoor is begonnen met de ontwikkeling van een initiatief met de titel “De Groene GGZ”. In Maart 2022 is het initiatief Groene GGZ formeel gestart, samen met 14 GGZ instellingen, VU-Amsterdam, de Buitenpsychologen, de Nederlandse GGZ en CZ. NFH en IVN coördineren dit initiatief gezamenlijk, te samen met een IVN/NFH Groene GGZ Kerngroep met mensen over het gehele land. Binnen NFH zijn Rob Wolters, Tjisse Brookman, Jasperina Venema en Paul van der Velden actief betrokken.

Het initiatief is gericht op het vergroenen van de geestelijke gezondheidszorg in Nederland, zowel van de terreinen, de integratie met wijken, in behandelingen van patiënten en voor de vitaliteit van zorgmedewerkers. Het initiatief heeft, wanneer gerealiseerd, een grote klimaat- en biodiversiteitswinst opgeleverd. In oppervlakte uitgedrukt zal een gebied zo groot als anderhalf gemiddeld nationaal park in Nederland kunnen worden vergroend. Uiteraard zou dit streven, naast een sub stantiële biodiversiteitswinst, ook een aanzienlijke CO-reductie opleveren.

Groene GGZ resultaten

Bij meer dan 80% van de voorlopers zijn inspiratiesessies met ‘laaghangend fruit scans’ gedaan en sessies over buiten behandelen gegeven.

Er is een Handboek Groene GGZ opgesteld – op basis van inbreng Groene GGZ project Noord-Brabant fase 1.

- Er is een Informatiefolder Groene GGZ, een Biodiversiteit nul-meting en educatiemodule Groene GGZ ontwikkeld.
- Eind 2023 vond het seminar ‘Groene GGZ – Natuurlijk!’ plaats voor alle geïnteresseerde partijen in en rond de GGZ.
- De Groene GGZ inspireerde de Gehandicaptenzorg om ook een groene beweging te beginnen: de Groene GHZ.
- Het Groene Perspectief – van wachtlijsten tot groene actie is in uitvoering.

In 2023 is er heel veel gebeurd op dit vlak, van inspiratieseminars met GGZ instellingen tot en met het organiseren van het Groene GGZ seminar over Zingeving en Groen. Tevens vonden er via de betrokken GGZ instellingen verscheidene lokale activiteiten plaats. Tevens werden er gesprekken gevoerd met zorgverzekeraars en de Nederlandse GGZ, die eind 2022 de Groene GGZ opnam als één van haar prioriteiten. Tevens zijn de Groene GGZ website en het Groene GGZ Linked-in account gelanceerd en onderhouden (zie voor de website: www.groeneggz.nl)

Ook is het Groene GGZ initiatief Het Groene Perspectief – van wachtlijsten naar groene actie in 2023 verder uitgebouwd en verdiept, onder leiding van een projectgroep, waarvan NFH het secretariaat heeft namens de IVN/NFH Groene GGZ Kerngroep.

In 2023 werd, met steun van het ministerie van VWS, een seminar De Groene GGZ – Natuurlijk! georganiseerd door NFH met IVN en de Nederlandse GGZ. Het seminar had als doel het verbreed delen van de kennis en ervaring van het Groene GGZ Partnerschap.

De Groene GGZ trok ook in 2023 bijzonder veel aandacht, ook van media, in de GGZ wereld en ook van de Tweede Kamer en van de Ministers van VWS.

In het kader van het project zijn onder meer een omgevingstool voor vergroening van zorgterreinen ontwikkeld, met nauwe betrokkenheid van een aantal GGZ instellingen en met grote inbreng van studenten-stagiaires, met name van Van Hall Larenstein en Van Helvoirt Groenprojecten. Else

Vermeulen en Anouk van Heugten hebben de 'Omgevingsbelevingstool' als afstudeeropdracht ontwikkeld en later in het jaar is een andere studente van Van Hall Larenstein aan de slag gegaan met de constructvaliditeit van deze tool. Als web-app is de tool een aantal keer ingezet. Er wordt nu gezocht naar budget om de tool door te ontwikkelen tot een echte app. Met deze app kan op zorgterreinen worden bepaald welke plekken meer helend en welke plekken meer stimulerend zijn. Voor de beheerders zit er informatie over een juist beheer van deze belevingsgerichte plekken in en voor zorgprofessionals biedt de app de mogelijkheid de juiste plek op het juiste moment te bezoeken tijdens behandeling of begeleiding, zodat de plek zelf bijdraagt aan de behandeling of aan de (positieve) gezondheid van patiënten of cliënten.

We signaleren landelijk een groot en groeiend enthousiasme voor het thema Groene GGZ en een 'honger' naar inspiratie, uitwisseling en kennis. In 2022 en begin 2023 is het Groene GGZ partnerschap uitgebreid met een aantal partners. Het Groene GGZ Partnerschap omvatte eind 2023 18 GGZ instellingen.

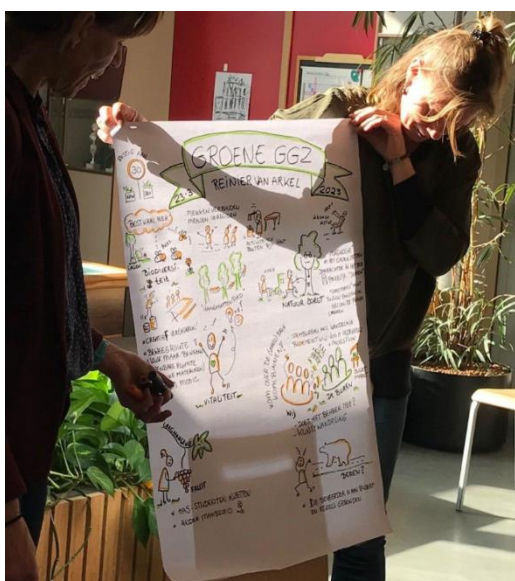
In Noord-Brabant zijn de provincie Noord-Brabant en het Van Gogh Nationaal Park i.o. en de Provincie Noord-Brabant actief betrokken. Noord-Brabant kent nu 4 groene voorlopers. Zie ook: project Het Helend Landschap van de Groene GGZ in Noord-Brabant.

De volgende NFH-ers namen in 2023 deel aan het Groene GGZ kernteam: Tjisse Brookman, Paul van der Velden, Jasperina Venema en Rob Wolters. Rob Wolters is landelijk programma-coördinator Groene GGZ te samen met (in 2023) Alies Westerveld van IVN-Natuureducatie.

➤ **Het Helend Landschap van de Groene GGZ in Noord-Brabant**

In 2022 werd het project Het Helend Landschap van de Groene GGZ in Noord-Brabant uitgevoerd, onder leiding van Nature For Health in samenwerking met IVN en met financiële steun van de Provincie Noord-Brabant. Het project is in maart 2023 afgerond en heeft de nodige resultaten opgeleverd, waarin in het Jaarverslag NFH 2022 uitgebreid aandacht is geschonken.

Als onderdeel van de eerste fase van het project is een voorstel voor een tweede fase ontwikkeld en met de Provincie Noord-Brabant besproken. Eind 2023 is deze tweede fase formeel gestart.

➤ 's Heeren Loo – samenwerken voor vergroeningsimpuls van woonzorgparken

Eind 2022 was besloten dat Nature For Health 's Heeren Loo (sHL), de grootste organisatie op het vlak van zorg voor mensen met een verstandelijke handicap gaat ondersteunen in de ontwikkeling van een nieuwe groen visie, voor de vergroening van sHL's woonzorgparken.

De woonzorgparken worden door 's Heeren Loo gezien als waardevolle groene gebieden. De organisatie wil tot een visie komen die aansluit bij wat cliënten willen, medewerkers nodig hebben in hun werk en wat aansluit bij de maatschappelijke uitdagingen (zoals klimaat, biodiversiteit, waterbeheer en sociale cohesie). Hiermee wil 's Heeren Loo veel bewuster keuzes maken over het groen op de woonzorgparken.

Nature For Health heeft in 2023 in samenwerking met IVN-Natuureducatie dit proces begeleid en ondersteund, daarbij gebruik makend van de brede ervaring van beide organisaties met de vergroening van de gezondheidszorg. Het project is januari 2023 feitelijk van start gegaan. Vanuit NFH waren met name Rob Wolters en Jasperina Venema betrokken.

Het project heeft geleid tot een door de raad van bestuur omarmde groenvisie voor 's Heeren Loo, die zowel de zorg en de medewerkersvitaliteit van 's Heeren Loo als de natuur op de woonzorgparken ondersteunt. De zogenoemde Perceived Sensory Dimensions (landschapskarakteristieken) en positieve gezondheid zijn in de visie geïntegreerd.

's Heeren Loo heeft NFH gevraagd om in 2024 het proces van het vertalen van de groen visie naar groen beheerplannen voor de woonzorgparken te ondersteunen, te beginnen met het woonzorgpark in Julianadorp.

Een en ander heeft mede geleid tot de nodige aandacht bij andere organisaties actief op het vlak van verstandelijke gehandicaptenzorg. Daardoor is een start gemaakt in de sector met de ontwikkeling van een Groene Gehandicaptenzorg. NFH heeft bezoeken gebracht aan organisaties in de gehandicaptenzorg die een vergroeningsimpuls van hun terreinen overwegen. Ook is een bijdrage gegeven aan een reeks van artikelen in het tijdschrift Markant over vergroening van de gehandicaptenzorg. Eerste gesprekken vonden plaats met de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, mede in het kader van de Agenda Natuurinclusief 2.0.

➤ **Samenwerking met jongeren voor versterken mentale gezondheid via natuur**

De mentale toestand van jongeren is zorgwekkend, zo blijkt uit onderzoeken maar ook directe contacten. Contact met de natuur kan jongeren, waaronder studenten, helpen om hun mentale toestand te verbeteren of te versterken.

- In 2023 heeft NFH samen met jongeren de nodige activiteiten ontwikkeld op het snijvlak van mentale gezondheid en natuur. Ook is er een samenwerking gestart met stichting Brabant Maatjes <https://brabantmaatjes.nl/> en zijn er voor hen verschillende activiteiten voor jongeren in – en met de natuur georganiseerd.
- Voor Hogeschool Avans Breda is er een kennismakingsdag georganiseerd, tijdens hun startweek, waar jongeren hebben meegeholpen bij de participatietuin Den Rijacker in Tilburg.

Vanuit het project Van Gogh Nationaal Park, waar NFH partner is, heeft Kunstloc een video gemaakt om zo het belang van natuur voor jongeren te onderstrepen.

Binnen NFH zijn Paul van der Velden en Ira Louwe betrokken bij de uitvoering van deze projecten.

- Samenwerking met jongeren in het kader van een sessie over jongeren en mentale gezondheid & natuur in het landelijk congres Mentale Gezondheid en Jongeren, georganiseerd door Frits & Gijs, in Rotterdam;
- Samenwerken met jongeren als NFH adviseurs, en verkennen van nieuwe activiteiten en projecten op het vlak van natuur, mentale gezondheid en jongeren. Zo werd Menno Dings NFH adviseur / ervaringsdeskundige, en droeg hij bij aan het denken en doen van NFH in 2023 op dit thema.

➤ **Groen voor zorg: toepassingen voor patiënten en zorgprofessionals**

Nature For Health is partner van een door VU-Amsterdam geleid project met als titel “Groen voor de zorg: toepassing voor patiënten en zorgprofessionals”. Dit project is midden 2020 gestart. 2021 was het eerste volledig jaar van dit vierjarige project.

Vanuit zorginstellingen en groenbedrijven is er een groeiende interesse voor het inzetten van groen in de zorg. Toch wordt groen in zorginstellingen nog niet op grote schaal toegepast en daar waar groen wordt toegepast wordt het niet altijd optimaal gebruikt. Dit komt enerzijds doordat er nog

onvoldoende kennis is van de wensen en behoeften van patiënten en zorgprofessionals en anderzijds door het beperkte aantal klinische relevante onderzoeken naar de effecten van groen in zorginstellingen.

Om die reden is het project ontwikkeld, met een consortium van groene- en zorgpartijen en onderwijsinstellingen onder leiding van Dr. Jolanda Maas van de faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam. De doelstelling zijn:

- Het samen met patiënten, zorgprofessionals en groenleveranciers ontwikkelen, testen en evalueren van de praktische inzetbaarheid van verschillende groene interventies die toegepast kunnen worden in verschillende typen zorginstellingen.
- Nagaan in hoeverre het gebruik van en/ of blootstelling aan groen bijdraagt aan het welzijn van zorgprofessionals en patiënten.

NHF heeft in 2023 bijgedragen, met name via Rob Wolters en Tjisse Brookman, met een accent op communicatie-ontwikkeling en profilering.

4. NFH externe communicatie en outreach

In 2023 werden de NFH externe communicatie-instrumenten actief onderhouden. Het betrof met name de NFH website en de NFH social media (Linkedin en Twitter). De NFH social media kreeg de nodige nieuwe volgers in 2023 en de posts werden gewaardeerd. Opvallend, in positieve zin, is opnieuw de sterke toename van volgers vanuit het gezondheids- en medische domein. Eind 2021 had het NFH Linkedin account rond de 4000 volgers, waarvan een aanzienlijk deel uit het medisch domein. Eind 2022 was het aantal volgers verdubbeld tot 8000 en begin 2023 stond de teller op meer dan 10.000 volgers! Een belangrijk deel van de volgers komt uit de zorg en gezondheidssector.

Nature For Health heeft in 2023 de **Nature For Health Online Community Group** onderhouden. Deze op Linkedin gebaseerde groep vormt de online community van Nature For Health. Het is gecreëerd vanwege de toenemende verzoeken om te kunnen aansluiten bij de NFH-gemeenschap. De groep biedt de mogelijkheid om contact te houden. Informatie, vragen, uitnodigingen voor vergaderingen, opvattingen en andere kwesties met betrekking tot natuur en gezondheid kunnen via deze groep worden uitgewisseld. De groep functioneert maar in beperkte mate.

De ambitie is om de – nu technisch verouderde- NFH website in de nabije toekomst te vernieuwen, en tweetalig te maken (Nederland en Engels). De website wordt nog wel gewaardeerd door NFH doelgroepen, wat blijkt uit verscheidene positieve berichten over de inhoudelijke informatie op de website.

NFH was in 2023 verscheidene keren in het nieuws, onder meer over Natuur op Recept, Groene GGZ (verschillende media), Groene Gehandicaptenzorg en Natuur & Gezondheid in bredere zin.

5. NFH community

De NFH community is in 2023 verder gegroeid, hoewel NFH, zoals beschreven in het NFH Jaarplan 2022, besloten heeft geen formele community te ontwikkelen, met lidmaatschap of leden, enz. De groei was kenbaar in het aantal verzoeken om samenwerking, gezamenlijke activiteiten, ook via

socials, en het grote aantal gesprekken en verkenningen met een groeiend aantal organisaties en mensen in vooral de gezondheidssector.

Het Collectief Natuurinclusief 2.0 waarbij NFH nauw betrokken is, resulteerde ook in nieuwe collectieven op het vlak van gezondheid, natuur, zorg, landbouw, vrijetijdseconomie, bouwen en financiële sector.

6. NFH interne bijeenkomsten

De NFH Council is in 2023 5 keer bijeengekomen, waarvan 1 keer offline.

De NFH Council agendeerde verscheidene onderwerpen zoals samenwerking met de mainstream gezondheidssector, community-ontwikkeling Groene Zorg, NFH strategie, fondsenwerking, samenwerkingsprioriteiten, financieel beheer, enz.

Het NFH Implementatie Team heeft in 2023 vooral contact onderhouden via internet, bilaterale contacten, uitvoering van projecten en nieuwe projectontwikkeling.

7. Partnerschappen

NFH heeft over de 100 partnerschappen in categorieën overheid, bewoners- en wijkinitiatieven, gezondheidsorganisaties en – initiatieven, universiteiten en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, groene zorgverleners, bedrijven, social enterprises en verzekeraars, en branche – en koepelorganisaties.

In 2023 lag bij NFH het accent weer op het verder activeren van bestaande partnerschappen, waarbij de samenwerking met IVN-Natuureducatie, Alles is Gezondheid, VU-Amsterdam, IVN, en Groene Zorgverleners zoals de Buitenpsychologen veel aandacht kregen, en - vooral als onderdeel van het thema jongeren, mentale gezondheid en natuur – samenwerking met verscheidene universiteiten en hoge scholen.

In 2023 is NFH toegetreden tot het Collectief Natuurinclusief, en heeft zij een actieve inbreng gehad in de ontwikkeling van het domein Gezondheid in het kader van de Agenda Natuurinclusief 2.0.

8. Organisatie

In 2023 was er 1 wijziging in de samenstelling van de NFH Council, omdat Sabine Pinedo aftrad en Arjan Berkhuisen toetrad als voorzitter. In tekst hieronder leest u over de toevoegingen aan het implementatieteam en de NFH adviseurs.

Ook in 2023 had NFH weer een aantal studenten-stagiaires, die verfrissende bijdragen leverden aan ons werk. Het betrof Denise de Bock (Maastricht University, master Geneeskunde en master Global Health), Mijke de Jong en Maxime ten Brundel, Else Vermeulen, Anouk van Heugten en Sanne Woutersen, allen van Van Hall Larenstein.

Leden van Council en Implementatie Team in 2023

NFH Council (2023)

Voorzitter, plv. voorzitter, secretaris, en penningmeester

- Sabine Pinedo, bestuursvoorzitter (Internist, (mede-)oprichter en directeur Vital10, bestuurslid Ingeborg Douwes Stichting, keynote- en TedX-spreker) (tot juni 2023)
- Arjan Berkhuisen, oprichter Earthfulness, mede-initiatiefnemer Walk of Grief, mede initiatiefnemer NL 2120 (in juni 2023 toegetreden)
- André van der Zande, plv. bestuursvoorzitter (Lid van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, vml. DG RIVM en vml. secretaris-generaal van het ministerie van LNV. Ambassadeur Collectief Natuurinclusief)
- Andries Noback, bestuurslid penningmeester (Oprichter Bureau Autitude en vml. voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Autisme Gelderland).

Algemene bestuursleden

- Agnes van den Berg, bestuurslid (vml Bijzonder Hoogleraar Beleving en waardering natuur en landschap aan de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen, en eigenaar Natuurvoormensen – omgevingspsychologisch onderzoek), nu verbonden aan Universiteit Twente
- Tjisse Brookman, bestuurslid (Eigenaar Tjisse Brookman Advies, betrokken bij verscheidene wandelinitiatieven, vml. De Friesland Zorgverzekeraar)
- Joop van Hezik, bestuurslid (Eigenaar Ecotopia, bestuurslid Dementie Coöperatie Oisterwijk, vml directeur Nature-Assisted Health Foundation en mede-oprichter van Global Goals Genootschap Oisterwijk.
- Adriaan Bos, secretaris, groundsman/parkbeheerder.

Executive (geen lid van de Council)

Rob Wolters, executive NFH (vml. directeur ECNC en Land & Sea Group, vml. Ministerie van LNV, eigenaar Seven Waves, Commissaris BuurtzorgT, RvT lid Brabant Natuur Museum, AB lid Brabants Landschap)

Honorair bestuurslid: Patrik Grahn, bestuurslid (Hoogleraar, Swedish University of Agricultural Science – Dep of Work Science, Business Economics and Environmental Psychology)

NFH Implementatie Team (2023)

- Rob Wolters (coördinator)
- Paul van der Velden
- Ira Louwe
- Tjisse Brookman
- Mark Verweij
- Aurélia Chevreul-Gaud
- Chanine Mureau
- Piety de Jong (toegetreden in 2023)

Edith Coomans (toegetreden in 2023)

Adviseurs van Implementatie Team:

- Jasperina Venema, Van Helvoirt Groenprojecten (focus op co-creatie, ontwerpen, groene zorg)

- Joost van Pagée, Praktijk voor natuurcoaching & bosbeleving (focus op Natuur op Recept in Van Gogh Nationaal Park regio, waaronder Den Bosch en omstreken) (toegetreten 2022/2023)
- Ben Janssen, Dementiaservices Ben Janssen (focus op kwetsbare ouderen)
- Rob Maessen, social innovation and sustainable development
- Kornelia Dimitrova, Studio Dimitrova (focus op 'social design and architecture for care communities and landscapes)
- Menno Dings, jongerenadviseur / ervaringsdeskundige (toegetreten in 2023).

NFH Beschermvrouw

Sacha de Boer

NFH ambassadeurs:

- Yvette van den Berg, NatureBliss oprichter.
- Cora Postema, Ont-dekkingsreiziger en staatssecretaris van het Ministerie van Leven.
- KiKi Hasson, Chief Optimism Officer, VS
- Clara Jeanroy, University student, Sorbonne University & Wageningen University, Jeugd-ambassadeur/Youth-ambassador.
- Frans Kapteijns, Natuurcoach en boswachter, NFH Inspiration ambassador.
- Adriaan Bos, ambassadeur.

NFH vrijwilligers:

- Nana Lakwijk, röntgenoloog, vml. teamleider Radiologie, Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis (ETZ) Tilburg/Waalwijk
- Britt van Erven, in 2022 arts in opleiding (internist) bij Radboud UMC, Nijmegen
- Pim van Dijk, programmamaker voor debat, bij LUX, Nijmegen
- Johan Kieft, expert / ervaringsdeskundige mentale gezondheid & Natuur, Tilburg
- Rosalie Bak, haptotherapeut in opleiding, Studio Rosalie Bak (focus Fieldwork, Urban Ecology, Artistic Research, Education, Humusatie), Amsterdam.

NFH Support

* Robert Zeggelaar, Administratiekantoor Zegge LLP

* Milou Kuper | LOUK concept & creatie.

In 2021 en 2022 kreeg ons NFH Inspiratie Centrum in Berkel-Enschot, bij Van Helvoirt Groenprojecten, een verdere upgrade in herkenbaarheid en uitstraling. Dit Centrum, in het midden van het Van Gogh Nationaal Park in oprichting is gelegen in een groene omgeving. We zijn Van Helvoirt Groenprojecten dankbaar voor de geboden faciliteiten. Ook in 2023 werd het Inspiratie Centrum gebruikt voor overleggen en vergaderingen.

9. Financiën

NFH's financiële basis was ook in 2023 groeiende, maar heeft verdere versteviging nodig. Onze outreach en naamsbekendheid is sterk gegroeid de afgelopen jaren, alsook het aantal projecten. Echter, de dekking van de "overhead" (managementtaken, programma/projectontwikkeling, communicatie en administratie /financieel beheer) blijft een aanzienlijke uitdaging.

Fondsenwerving is van vitale betekenis voor de instelling Nature For Health, vooral de realisering van een stabiele financiële situatie voor overhead. Fondsenwerving kreeg in 2023 opnieuw prioriteit van de Council en het management van Nature For Health.

Eind April 2020 werd Nature For Health **1 % for the Planet non-profit partner**, voorgedragen door het bedrijf Suslight Nederland. **1% for the Planet** is een wereldwijd beweging die bedrijven en individuen inspireert om acties voor de gezondheid van onze planeet te ondersteunen. Bedrijven die lid zijn van dit netwerk dragen ten minste één procent van hun jaarlijkse omzet bij aan dit type acties via steun aan 1 % for the planet. We hopen dat meerdere bedrijven Nature For Health als goed doel zullen kiezen. NFH heeft al een aantal jaren een financiële bijdrage van Suslight mogen ontvangen en recent ook van ibericode.

Meer informatie

Meer informatie? Benieuwd geworden naar bepaalde activiteiten genoemd in dit jaarverslag en wilt u meer informatie of wellicht meedoen? Neem dan graag contact met ons op via info@nfhfoundation.com